

**කාන්තාව හා ජෛව විවිධත්ව සංරක්ෂණ
(Women and Biodiversity Conservation)**

කිසියම් භූමි දර්ශනයක කලාපයක හෝ ප්‍රදේශයක අඩංගු වන විවිධ ශාක සතුන් හා ක්ෂුද්‍ර ජීවීන් සහ ඔවුන් හා සම්බන්ධ පරිසර විද්‍යාත්මක ක්‍රියාවලියද ඔවුන්ගේ ජාන සම්පත් වලද විවිධ බව ව්‍යාප්තිය හා බහුලතාවය ජෛව විවිධත්වයයි.

මෙම ලිපිය එවැනි වූ ජෛව විවිධත්වය සිය එදිනෙදා ක්‍රියාකාරකම් හා සංස්කෘතිය තුළම සංරක්ෂණය කරන මිනිසුන් කොට්ඨාශයක් ගැනයි. ජෛව විවිධත්ව සංරක්ෂණය සාමාන්‍ය ගම්බද ඉන්දියානු කාන්තාවන්ගේ ජීවිතය හා චේතනයට බැඳුණු කටයුත්තකි. නොපෙනෙන දෙවියන් උදෙසා ඉටු කරන බොහෝමයක් පුජා වතාවත් පිළිවෙත් වලදී පාරම්පරික බෝග ප්‍රභේද ආදිය සංරක්ෂණයද ගැබ් වී ඇත. වඩාත් වැදගත් වන්නේ ජෛව විවිධත්වය නොව ඒ හා බැඳුණු මිනිසුන් අතින් ජීවමාන වන සංස්කෘතික හර පද්ධතිය බව මේ ලිපිය කියවන ඔබට වැටහෙනු ඇත. අන්තර්ජනන සංවර්ධනය සඳහා කැපවුණු කොම්පාස් (Compass) සහරාවක පළවූ ලිපියකින් මෙම පරිවර්තනය සිදුකර ඇත.

විවෘත වෙළඳපොල භාණ්ඩ හුවමාරුව, මිනිසුන් වෙළඳපොළෙහි අලෙවි වන තරමටම වී ඇති ලංකාව වැනි රටක සිටින ඔබට මෙවැනි වතාවත් පුජා හා කාන්තාවන් අතින් ඉටු වන ජෛව විවිධත්ව සංරක්ෂණය හුණුරු අත්දැකීමක් වන්නට පුළුවන. ගොවිතැන ප්‍රධාන නිෂ්පාදන කාර්යය වූ අතීතයේ බීජ හුවමාරුව වැනි මෙවැනි ක්‍රම වලින් අපගේ ජෛව විවිධත්වයද අප අතින් සුරැකෙන්නට ඇත. අනාගත පරපුර උදෙසා අපගේ වටිනා ජෛව විවිධත්වය සුරැකීමේදී ඒ අපගේ අසල්වැසි රටේ කාන්තාවන්ගෙන් උගත හැකි අත්දැකීම් බොහෝය.

ආහාර හෝ වල විවිධත්වය නැති වී යාම ආහාර ආරක්ෂා කිරීමට ඇති ප්‍රබල තර්ජනයකි. ලෝකයේ ආහාර පරිභෝජනය සඳහා පවතින්නා වූ ශාක මත්ස්‍ය සහ පශු සම්පත් වල ජාන විවිධත්වය තර්ජනාත්මක ලෙස අඩු වී ඇත. කෘෂිකර්මාන්තයේදී සහ ආහාර සැකසීමේදී කාන්තාවන්ගේ ප්‍රධාන කාර්යභාරය වනුයේ විවිධත්වය රක්ෂණය කිරීම බව ඉන්දියාවේ හරිත පදනම කරන ලද විශේලේෂණ වලින් පැහැදිලිව පෙන්වා ඇත.

වනජා රාමී ප්‍රසාද්

පුර්වමිමා ගෙවිලියක් මවක් ආවිච් අමිමා කෙනෙක් එමෙන්ම බීජ සංරක්ෂක වරියක්ද වන අතර කාබනික පොහොර භාවිතා කරමින් වගා කටයුතු වල නියැලෙන්නියක් ද වන්නිය. ශාරීරිකව දුබල වුවත් ඇයගේ උරුමයන් හා පාරම්පරික ක්‍රම පිළිබඳ පවතින මතකය ශක්තිමත්ය. අක්කර පහක වර්ෂාවෙන් පෝෂිත ඉඩමක් ඇය සතුය. කුරක්කන්, රතු මුංඇට, බෝංචි, කවුප්, ඉදල් ඉරිඟු වැනි ධාන්‍ය වැපුරු එම බිම් කැබැල්ලෙහි කුරුල්ලන්ගේ කිවි බිවි නාදයත් සමඟ ඇය අවදි වන්නිය. ස්වභාව ධර්මයෙන් ලබා ගත් දේ වෙනුවෙන් ස්වභාව ධර්මයට යමක් පරිත්‍යාග කළ යුතු බව ඇයගේ විශ්වාසයයි.

ආහාර නිෂ්පාදකයින්(Food Producers)

ආහාර බෝග විවිධත්වය සංරක්ෂණය කිරීමේ අවශ්‍යතාවය වටහාගෙන කටයුතු කරන්නේ පුර්වමිමා පමණක් නොවේ. ලෝකය පුරා සිටින කාන්තාවන් ආහාර නිෂ්පාදනයේ සම්බරතාවය පවත්වා ගැනීමට දායක වේ. ගෘහස්ථ ආහාර සංරක්ෂණය කිරීමේදී කාන්තාවන්ගේ වගකීම නොසලකා හැරිය නොහැකි අතර ඔවුන්ගේ විවිධාකාර වූ කර්තව්‍යයන් සංඛ්‍යාගත කළ නොහැක. ගොවිපළේ සහ ගෘහස්ථ කටයුතු වල වගකීමට අමතරව කාන්තාවන් පවුලේ ආහාර පහෙහි භාරකරුවන් වේ. ඉන්දියාවේ ප්‍රධාන ආහාර නිෂ්පාදකයින් වන්නේ කාන්තාවන්ය.

වාරිත සහ බීජ තේරීම (Rituals and Seed Selection)

දකුණු ඉන්දියාවේ කුරක්කන් වගා කරන පුද්ගලයන්හි පළමුවෙන්ම මල් හට ගන්නේ අඛ වලයි. ගොරී දෙවභන සැමරීම සඳහා පුජා පවත්වනු ලබන්නේ මේ අවස්ථාවේදීය. ගොරී දෙවභන සරු භාවයේ සලකුණ වන අතර ජලයේ අධිපතිනියයි. මෙහි ජනතාව අඛ පැළෑටියේ මල් නිවෙස් වලට රැගෙන ගොස් වන්දනාමාන කරනු ලබයි. කර්ණාටක ප්‍රාන්තයේ සමහර පුද්ගල වල අවිවාහක කාන්තාවන් මෙම දෙවභනයේ ගුණ ගායනා කරනු ලබන අතර ජනතාවගෙන් පරිත්‍යාග එකතු කරනු ලැබේ. ඔවුන් නැවුම් මැටි වලින් දෙවභනයේ ප්‍රතිරූපයක් තනා සෞභාග්‍යයේ සලකුණ ලෙස සලකයි. එම වාරිතයෙන් පසු පැළෑටි පස් වතුර සහ සෞභාග්‍යය අතර සම්බන්ධතාවය තහවුරු කිරීම සඳහා එම ප්‍රතිරූපය ජලයේ ගිල්වනු ලැබේ.

බීජ සංරක්ෂණයේදී කාන්තාවන් විශාල කාර්යයක් ඉටු කරනු ලබති. සංරක්ෂණය කළ යුතු බීජ වල මල් හට ගැනීම ආරම්භ කළ මොහොතේ සිටම බීජ තේරීම කාන්තාවන් විසින් සිදු කරනු ලබන අඛන්ඩ ක්‍රියාවලියකි. කුඹුරේ වැඩ කරන අතරතුරදීම පැළෑටි නිරීක්ෂණය කර තෝරා ගත යුතු බීජ ප්‍රභේදය තීරණය කරයි. ප්‍රමාණය ධාන්‍ය නිෂ්පාදනය සහ පළිබෝධකයින්ට සහ කෘමීන්ට ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව පදනම් කරගෙන හොඳ තත්වයේ පැළෑටි හඳුනා ගනී. නියඟයේ අවධානමට මුහුණ දීම සඳහා කන්න දෙකටම ප්‍රමාණවත් තරම් බීජ කාන්තාවන් විසින් තෝරා ගනු ලැබේ.

හෙපිඳු පුජේ, බීජ වර්ග නවයකින් සැදුම්ලත් බීජ පුරෝගණ පරීක්ෂාව

බීජ ගබඩා කිරීම (Seed Storage)

තෝරාගත් ධාන්‍ය මිටිය කමතට ගෙන විට කාන්තාවන් විසින් පළමු ධාන්‍ය පිරවූ කරත්තය පුජාවක් පැවැත්වීමෙන් පිළිගනු ලැබේ. ගොයම් පැරිමේ අවසාන දිනයේදී කාන්තාවන් ධාන්‍ය ගොඩට වන්දනා මාන කරන අතර සෑම ගොඩකින්ම කොටසක් දුප්පතුන් අතරේ බෙදා දෙයි. අස්වනු නෙලීම සඳහා උපකාර කළ පවුල් වලට තැන වශයෙන් ධාන්‍ය පරිත්‍යාග කරනු ලැබේ. ගබඩා කිරීම සඳහා බීජ ගෙන යාමට පෙර ඊලඟ කන්නය සඳහා අවශ්‍ය බීජ වෙන් කර ගනු ලැබේ. බීජ සංරක්ෂණයේදී මෙම වාරිත්‍රය ඉතාමත් වැදගත් අංගයක් වේ. කුල්ල මඟින් ජලය සංකේතවත් කරනු ලබන අතර විශේෂිත වූ කොළ වර්ග වලින් කෘමීන්ගෙන් ආරක්ෂාවීම ද හරකුන්ගේ වසුරු මඟින් පසෙහි සරුසාර බවද තණකොළ මඟින් වල්පැළෑටි ද සංකේතවත් කරනු ලැබේ. ලක්ලි (Lakkli) (*vitex negundo*) කොළ (ලංකාවේ නම් නික කොළ) වී ගබඩා කිරීමේදී යොදා ගනු ලබන අතර ලක් ලි කොළ නොමැති අවස්ථා වලදී එයට විකල්පයක් ලෙස කොහොඹ කොළ යොදා ගනියි. සමහර අවස්ථා වලදී බීජ සංරක්ෂණය වඩාත් තහවුරු කර ගැනීම සඳහා වී සහ බෝංචි බීජ (*dolichus lab*) අඩු සමඟ මිශ්‍ර කර ගනී. ටර් (Tur) වැලි සමඟ මිශ්‍ර කිරීමෙන්ද මෙම අවශ්‍යතාවය සපුරා ගනී. තවද දුම් වැදීමෙන් ප්‍රොබෝධකයින් ඉවත් වීම සඳහා කුස්සියට ඉහළින් බීජ ගබඩා කර තබයි.

බීජ පුරෝහන පරීක්ෂාව (Ceramomial Germination Test)

සෑම ප්‍රදේශයකටම ඊට ආවේණික වූ බීජ වල තත්වය (ගුණාත්මකභාවය) අත්හදා බැලීමේ ක්‍රම ඇත. සෝගම් ප්‍රදේශයේ ගොවි පවුල් විසින් අස්වනු නෙලා අවසන් වූ පසු කම්මන්ත හම්බ නම් වූ උත්සවය සමරනු ලැබේ. මෙම උත්සවයේදී මිනිසුන් තමන්ට අස්වැන්න ලබා දුන් විශ්වයට සිය කෘතඥතාවය පළ කරන අතර කාන්තාවන් විසින් එම විශ්වය නියෝජනය කරන සළකුණු වලට පුරා දින තුනක් වන්දනාමාන කරති. උත්සවය අවසානයේදී නෙලාගත් විවිධ බීජ වර්ග වලින් කුඩා ගොඩවල් සාදන අතර, ඒ සෑම ගොඩකටම පුජා වතුර එක් කරනු ලැබේ.

මෙම තත්ව පරීක්ෂාව බීජ පුරෝහන පරීක්ෂාව හෝ නෙජිලු පුජේ (Negilu pooje) ආශ්‍රයෙන් සිදු කරනු ලැබේ. කුරක්කන් වැවෙන ප්‍රදේශ වල මෙම පරීක්ෂාව උගාඩි (Ugadi) හෝ නින්ද අලුත් අවුරුද්දේදී සිදු කරනු ලැබේ. මෙහිදී ධාන්‍ය ප්‍රභේද නවයක බීජ හොඳින් පොහොර යෙදූ කටුවකට දමනු ලැබේ. මෙසේ සකස් කරන ලද බීජ වලට වන්දනාමාන කරන අතර දින හතකට පසුව ඒවා පරීක්ෂා කරනු ලැබේ. එම බීජ වලින් හටගෙන ඇත්තේ අංකුර කිහිපයක් පමණක් හෝ එම අංකුර ඉතා කුඩා නම් එම බීජ වලට අදාල ධාන්‍ය ප්‍රභේදය ඊලඟ කන්නයේදී වගා නිරීමට නුසුදුසු ලෙස සලකනු ලැබේ. අනතුරුව සුදුසු ප්‍රභේදයක් ලැබෙන තුරු ගොවින් විසින් බීජ හුවමාරු කර ගැනීම හෝ නාශයට ඉල්ලා ගනු ලැබේ. බීජ මිල දී ගැනීම නුසුදුසු දෙයක් ලෙස ඔවුන් විසින් සලකනු ලැබේ.

බීජ පොලකදී පාරම්පරික බීජ වර්ග ප්‍රදර්ශනය කරන ගොවියන් පිරිසක්

පුජනීය බීජ වැපිරීම (Sowing Sacred Seeds)

බීජ වැපිරීමට ටික දිනකට පෙර ගබඩාවෙන් බීජ ඉවතට ගෙන වේලා ගනු ලබන අතර ප්‍රොබෝධකයන්ගේත් විනාශ වූ බීජ ඉවතට ලනු ලැබේ. එම බීජ වැපිරීමට පෙර කාන්තාවන් විසින් ඒවාට පුද පුජා පවත්වති. මෙම බීජ කුඹුරට රැගෙන යන අතරමගදී කාන්තාවන් විසින් seven sister නමින් හඳුන්වන ගම් හතක

දේවතාවියන්ට වන්දනාමාන කරති. මෙසේ පුජා කරන ලද බීජ පසුව දුප්පතුන් විසින් එකතු කර ගනු ලැබේ. වැපිරීම සඳහා යොදා ගනු ලබන උපකරණ හා සතුන්ටද කාන්තාවන් විසින් වන්දනා මාන කරති. වෙළඳපොළෙන් මිලදී ගනු ලබන ඉහල අස්වැන්නක් සහිත බීජ ප්‍රභේද සඳහා ඉහත සඳහන් කරණ ලද ක්‍රියා මාර්ග කිසිවක් අනුගමනය කරන්නේ නැත. දේශීය ප්‍රභේද පුජනියත්වයෙන් සලකන අතර ඉහළ අස්වැන්නක් ලබා දෙන බීජ ලෙස සලකනු ලැබේ. ඒවා කෙලින්ම කුඹුරු වෙත යවනු ලබන අතර පිරිමි පක්ෂය විසින් එහි වගකීම දරනු ලැබේ.

වර්ෂාව සහ ආහාර (Rains and food availability)

ගෙවිලියන්ගේ සහභාගිත්වය ඇතිව කෙරෙන කටයුතු සඳහා වර්ෂාපතනය ලැබීම අනුව සකසා ගත් කෘෂිකාර්මික දින දුර්ගනයක් යොදා ගනු ලැබේ. මෙම වැසි විවිධ නම් වලින් හඳුන්වනු ලැබේ. මෙම දින දුර්ගනය සෘතු අනුව පවතින ආහාර ප්‍රමාණය, සහ පිරිමින් සහ කාන්තාවන් විසින් කරනු ලබන වැඩ ප්‍රමාණය සමඟ සන්සන්දනය කරනු ලැබේ. කාන්තාවන් විසින් සෘතු අනුව ආහාර වල පැවැත්ම හෝ හිඟකම ප්‍රකාශ කරනු ලැබේ. මෙම දින දුර්ගනයට අනුව අෂ්විනි වැසි ලැබීමත් සමගම කෘෂිකාර්මික සමය ඇරඹෙන අතර එම වැසි මගින් බිම් සකස් කිරීම සඳහා ඇඟවීමක් කරනු ලැබේ. ක්‍රිකා සහ රෝහිනි නම් වැසි වලදී බීජ වර්ග වපුරනු ලැබේ. ධාන්‍ය වර්ග වැවෙන අවධියේදී මිනිසුන්ට හා සතුන්ට පරිභෝජනය සඳහා වෙන් කරන ලද ධාන්‍ය හා ඇට වර්ග අඩු වේ. මේ කාලයේදී සමස්ථ ගොවි ජනතාව දේශීය ජෛව විවිධත්වය සපයන පළතුරු, එළවළු, අල, බතල හා උණ ශාකයේ අංකුර මත යැපේ. වැසි පවතින කාලයේදී කුඹුරු සහ වනාන්තර කොළ පැහැති පැළෑටි වලින් පිරී යයි. මෙයින් බොහෝමයක් නවීන කෘෂිකර්මයට අනුව නිෂ්පාදනයක් නොකරන වල් පැළෑටි ලෙස සලකනු ලැබේ. ආහාර නිෂ්පාදකයෙකු ලෙස ග්‍රාමීය කාන්තාවන්ගේ කාර්යභාරය දේශීය ආහාර හෝග වල විවිධත්වයට සහ අවට පරිසරයේ ජෛව විවිධත්වය සෘජුවම සම්බන්ධවේ. අස්වැන්නෙන් පසු මාස වලදී දේශීය වෙළඳපොළේ පවතින්නේ ධාන්‍ය වර්ග පමණි.

පුටුරම්මා වැනි ගෙවිලියන් සඳහා වගා කරනු ලබන ආහාර සහ වනගත පැළෑටි දෙවර්ගයෙහිම ජෛව විවිධත්වය වැදගත් වේ. වනගත පැළෑටි වල පත්‍ර, එල, ඇට වර්ග, ආහාරයට ගත හැකි මුල් පිළිබඳ මහා දැනුමක් එම කාන්තාවන් සතුව ඇත. වගා කරන ලද ආහාර වල විවිධත්වය තර්ජනයට ලක් වී ඇත. කෙසේ වෙතත් නවීන කෘෂිකර්මය නිසා පාරම්පරික සම්පත්ද බලපෑම්වලට ලක්වී ඇත. අවුරුද්දේ මාස කිපයක් තුළදී සිය පැවැත්ම සඳහා ස්වභාවික සම්පත් මත යැපෙන ජනතාවට මෙම බලපෑම් වඩාත් අහිතකර වේ.

ඉන්දියාවේ හරිත පදනම සහ ජෛව විවිධත්වය (GREEN Foundation and Biodiversity)

ග්‍රීන් පදනම රාජ්‍ය නොවන සංවිධානයකි. එය සාමාන්‍යයෙන් ගොවියන් සමඟ කටයුතු කරන අතර ගෙවිලියන් සමඟ විශේෂයෙන් කටයුතු කරයි. හරිත පදනම, දේශීය සංස්කෘතිය හා දැනුම මත පදනම් වූ කෘෂිකාර්මික ජෛව විවිධත්වය සමඟ දැඩිව කටයුතු කරයි. පුජාවන් පනහකයේ පමණ සහභාගිත්වයෙන් මෙහේරි, මං ඇට, පරිප්පු, කුරක්කන්, වී සහ ඉඳුල් ඉරිඟු වැනි හෝග වර්ග, එක් රැස් කිරීම, ගති ලක්ෂණ ඇසුරින් හඳුනා ගැනීම, බෝ කිරීම, සංරක්ෂණය හා බෙදා හැරීම සිදු කරනු ලැබේ.

ග්‍රීන් ජෛව විවිධත්ව සංරක්ෂණ මධ්‍යස්ථානය, දකුණු ඉන්දියාවේ ග්‍රාමීය ප්‍රදේශයක් වන තල්ලි ප්‍රදේශයේ පිහිටා ඇත. මෙහිදී කාබනික ද්‍රව්‍ය භාවිතා කරමින් සිදු කරනු ලබන කෘෂිකාර්මික කටයුතු පිළිබඳ පර්යේෂණ සහ ලිපි ලේඛනවල කටයුතු සිදු කෙරේ. ආහාර සැකසීම, වාර්ෂික බීජ පොළවල් කණ්ඩායම් වශයෙන් පුහුණු කිරීම, ලිපි ලේඛන වල කටයුතු, බීජ නාමාවලිය, යනාදිය ප්‍රකාශයට පත් කිරීම, දේශීය දැනුම හා ඊට අදාල ක්‍රමවේද ශක්තිමත් කිරීම වැනි කාර්යයන් මීට ඇතුළත් වේ. පංචායත් නම් (Panchayats) පාරම්පරික ඉන්දියානු ක්‍රමය හෝ ප්‍රාදේශීය ස්වයං පාලනය, බ්‍රිතාන්‍ය පාලන සමයේ දී අහිමි කරන ලදී. නිදහසින් පසු පංචායත් ක්‍රමය නැවත පිහිටුවන ලද අතර එය පරිපාලනමය පරමාර්ථය සඳහා පමණක් විය. ස්වභාවික සම්පත් පරිභෝජනයේදී දේශීය දැනුම, හැකියාවන් සහ සමාජ විවිධත්වය නවීන පංචායත් ආයතන වල දැනුම නොවේ. පුටුරම්මා වැනි කාන්තාවන් සිය සංස්කෘතිය ජෛව විවිධත්වය සහ අනන්‍යතාවය රැක ගැනීම සඳහා ඔවුන් විසින්ම මහත් අරගලයක යෙදී ඇත.

හනුජා මදනායක
පරිසර කළමනාකරණ නිලධාරී

විශේෂ ස්තූතිය : පද්මී බාලසූරිය